

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Державного
університету економіки і
технологій
Протокол №6 від 25.02.2021 р.

В.о. ректора А.В. Шайкан

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування
для отримання ступеня вищої освіти «бакалавр»
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст»

Кривий Ріг
2021

Програма складена на підставі дисциплін циклу професійної підготовки молодших спеціалістів, передбачених освітньою програмою за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Програму склали:

1. <u>К.е.н., доцент І.І. Максимова</u> <i>(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)</i>	/ _____ / <i>(підпис)</i>
2. <u>К.е.н., доцент І.Г. Єгорова</u> <i>(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)</i>	/ _____ / <i>(підпис)</i>
3. <u>Д.пед.н., професор В.В. Кулішов</u> <i>(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)</i>	/ _____ / <i>(підпис)</i>
4. <u>К.е.н., доцент Г.В. Пурій</u> <i>(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)</i>	_____ / <i>(підпис)</i>

РЕКОМЕНДОВАНО

Кафедрою міжнародної економіки Державного університету економіки і технологій

Протокол № 5 від 01 лютого 2021 р.

В.о. завідувача кафедри _____ І. І. Максимова

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-наукового економічного інституту Державного університету економіки і технологій

Протокол № _____ від _____ р.

Голова Вченої ради _____ Р.Р. Дудчак

ПОГОДЖЕНО

Науково-методичною радою Державного університету економіки і технологій

Протокол № _____ від _____ р.

Голова науково-методичної ради _____ С.В. Гушко

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1. Перелік дисциплін, що виносяться на фахове випробування	6
2. Порядок проведення фахового випробування	6
3. Перелік тем та питань з дисциплін, що виносяться на фахове випробування	6
4. Критерії оцінювання тестових завдань різних рівнів складності	15
5. Рекомендована література для підготовки до фахового випробування	16

ВСТУП

Фахове випробування на навчання за освітньою програмою підготовки бакалаврів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» проводиться з метою визначення можливості вступників засвоювати навчальні програми підготовки бакалавра.

Фахове випробування здійснюється шляхом оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок (компетенцій та результатів навчання) вступників, передбачених «Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти», «Освітньою програмою підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні» та Галузевим стандартом вищої освіти «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра», з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Фахове випробування проводиться через тестову перевірку знань, що формують уміння (компетенції та результати навчання), зазначені в освітній програмі та освітньо-кваліфікаційній характеристиці молодшого спеціаліста.

Вступник на навчання на рівень вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст» повинен:

знати:

- закономірності формування сукупного попиту і сукупної пропозиції на товари, послуги та фактори виробництва, що знаходяться в міжнародному обміні;
- механізми функціонування міжнародних ринків товарів, послуг, факторів виробництва та фінансових ринків;
- наслідки та ефекти міжнародної економічної діяльності в різних секторах світового господарства;
- інструменти аналізу і програмування розвитку та функціонування відкритої національної економіки;
- практичний досвід застосування методів регулювання міжнародних економічних процесів на мікро- та макrorівнях;
- теоретичні засади міжнародних економічних відносин, основні форми міжнародного торговельного та інвестиційного співробітництва в Україні, їх особливості на сучасному етапі;
- сутність та завдання регулювання міжнародних економічних відносин України;
- механізм співробітництва в умовах розвитку сучасних інтеграційних процесів та закономірностей міжнародних економічних відносин України;
- теоретичні засади вивчення міжнародної економіки, її структуру, принципи управління міжнародними економічними відносинами;
- механізм формування і розподілу світового суспільного продукту;
- закономірності існування та видової структури фінансових потоків на світовому фінансовому ринку;
- алгоритм здійснення операцій з базовими та похідними фінансовими

інструментами на світовому ринку;

- механізм здійснення міжнародних фінансових розрахунків;
- порядок і вимоги до діяльності комерційного банку на світовому ринку;
- порядок проведення операцій банків з іноземною валютою та довгостроковими цінними паперами на світовому ринку;

вміти:

- аналізувати процеси, які відбуваються в системі міжнародних економічних відносин;
- швидко адаптуватись у сфері конкретної міжнародної економічної діяльності;
- визначити конкурентоспроможність суб'єктів міжнародної економіки;
- забезпечувати здійснення операцій з іноземними суб'єктами господарської діяльності;
- використовувати методики економічного аналізу ефективності міжнародної економічної діяльності з позицій інтересів та економічної безпеки України;
- аналізувати операції з базовими та похідними фінансовими інструментами на світовому ринку;
- управляти формуванням прибутку від операцій з іноземними фінансовими інструментами, знаходити резерви його росту та підвищення рентабельності;
- приймати оптимальні рішення, щодо знаходження іноземних джерел формування фінансових ресурсів підприємств;
- здійснювати фінансове прогнозування і планування, складання операційних і фінансових бюджетів підприємства;
- управляти фінансовими ризиками підприємства на світовому ринку, забезпечуючи своєчасну мінімізацію їх негативного впливу на господарську діяльність.

До участі у фаховому випробуванні допускається вступники, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством України, Правилами прийому до Державного університету економіки і технологій на рівень вищої освіти «бакалавр» на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст».

1. ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

На фахове випробування виносяться дисципліни:

1. Міжнародна економіка.
2. Міжнародні економічні відносини.
3. Фінанси.
4. Інвестування та фондовий ринок.

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове випробування проводиться в письмовій формі у відповідності з нормами чинного законодавства, Правилами прийому до Державного університету економіки і технологій на рівень вищої освіти «бакалавр» на базі здобутого ОКР «молодший спеціаліст» у формі тестування за білетами. Для проведення вступного випробування створюється фахова атестаційна комісія. Білет вступного випробування містить 30 питань (по 10 питань кожного рівня складності). Час тестування - 3 астрономічні години (180 хвилин).

3. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

3.1. Міжнародна економіка

Тема: Макроекономічні підходи до аналізу та моделювання в міжнародній економіці

Принципи наукового пізнання в теорії міжнародної економіки.. Економічні моделі. Економічні залежності та їх побудова. Способи виразу моделей. Основні принципи побудови моделей міжнародної економіки та їх види.

Моделі міжнародної економіки факторного впливу з боку попиту. Базова модель Д.Рікардо. Пропозиція (умови виробництва) в країні. Закон порівняльних переваг. Співвідношення факторів виробництва. Забезпеченість специфічними факторами виробництва. Реверс факторів виробництва. Ефекти масштабу.

Моделі міжнародної економіки факторного впливу з боку пропозиції. Суспільні криві байдужості. Різниця в національних уподобаннях споживачів і міжнародний обмін. Модифікуючі фактори: реверс попиту і перехресний попит.

Моделі міжнародної загальної обмінної рівноваги. Попит і пропозиція. Крива обміну і умови торгівлі. Аналіз часткової рівноваги і рівноважна відносна ціна в умовах обміну. Аналіз загальної рівноваги і рівноважна відносна ціна в умовах обміну. Взаємозв'язок між аналізом загальної і часткової рівноваги. Умови торгівлі.

Тема: Світовий ринок товарів і послуг

Сучасна міжнародна торгівля. Торговельний баланс. Товарний експорт і товарний імпорт. Структура міжнародної торгівлі за методами реалізації на світовому ринку. Тенденції міжнародної торгівлі.

Зовнішня торгівля України і її конкурентоспроможність. Період формування зовнішнього сектору. Товарна структура зовнішньої торгівлі.

Міжнародні угоди в сфері послуг. Визначення послуги, класифікація послуг. Відмінності товарів і послуг. Теорії торгівлі послугами. Масштаби міжнародної торгівлі послугами.

Послуги міжнародного транспорту. Міжнародні транспортні операції. Транспортні витрати. Класифікація міжнародних транспортних послуг. Міжнародні поїздки. Облік міжнародних поїздок. Їх класифікація. Види поїздок.

Державне регулювання міжнародної торгівлі послугами. Регулювання доступу на ринок. Обмеження на використання національного режиму.

Тема: Міжнародна торгова політика

Сутність та види зовнішньоторговельної політики. Аргументи проти протекціонізму. Аргументи на користь протекціонізму. Фрїтрейдерство. Аргументи проти вільної торгівлі. Аргументи на користь фрїтрейдерства.

Засоби реалізації міжнародної торговельної політики. Крива пропозиції товару на експорт. Крива попиту на імпорт товару. Загальна характеристика інструментарію зовнішньоторговельної політики.

Економічні наслідки торговельних обмежень в міжнародних відносинах. Методика аналізу. Ефект переділу. Ефект захисту. Ефект доходів. Ефект споживання. Ефект внутрішніх доходів. Ефект умов торгівлі.

Вплив протекціоністських засобів на економіку малої країни. Митний тариф на імпорт. Ефект від митного тарифу. Визначення рівня захисту національної економіки. Здобутки та втрати від імпортного мита. Імпортне мито і добробут споживачів. Імпортне мито і інтереси виробників. Митний тариф як доход держави. Чистий ефект від імпортного мита для суспільства в цілому. Експортний тариф. Вплив експортного тарифу на добробут споживачів. Експортний тариф та доходи (втрати) виробників і держави. Оптимальний рівень експортного тарифу

Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Вимір нетарифних методів квотування. Контингентування. Ліцензування. Добровільні експортні обмеження. Приховані методи торгової політики. Фінансові методи торговельної політики. Некономічні торговельні обмеження

Концептуальні засади зовнішньоторговельної політики для України. Шляхи впровадження ефективної імпортною політики. Підтримка національного товаровиробника.

Тема: Міжнародна трудова міграція та світовий ринок праці

Сутність, причини та форми міжнародної трудової міграції. Причини міграції: фактори економічного і неекономічного характеру. Класифікація міжнародної міграції трудових ресурсів.

Наслідки міжнародної трудової міграції. Аналіз стандартних ефектів. Наслідки для державних фінансів у країнах еміграції та імміграції. Побочні ефекти імміграції.

Регулювання міжнародної трудової міграції. Квоти на в'їзд мігрантів до країни. Програми стимулювання рееміграції. Регулювання міграційних процесів в рамках Міжнародної організації праці (МОП).

Основні світові ринки робочої сили. Перший, другий та інші великі міжнародні ринки робочої сили. Класифікація в часі.

Регіональна класифікація ринків робочої сили. Точки притягнення мігрантів. США, Канада і Австралія. Західна Європа. Близький Схід. Інші країни, що розвиваються. Нові індустріальні країни.

Тема: Міжнародна валютна система

Поняття валюти та її види. Валютний курс. Основні теоретичні підходи до валютного курсу. Конвертованість валюти. Валютний паритет. Котирування валют та їх види. Режим валютного курсу. Фактори, що впливають на валютний курс. Прогнозування валютного курсу. Резервні валюти. Валютно-курсові проблеми монетарної політики у сучасних умовах.

Основні теоретичні підходи до валютного курсу. Теорія загальної рівноваги. Макроекономічний баланс як основа валютного курсу. Підхід платіжного балансу. Теорія паритету купівельної спроможності. Закон однієї ціни. Абсолютний ПКС. Відносний ПКС. Переоцінена / недооцінена валюта. Правило іноземних інвестицій.

Моделі валютного курсу. Модель жорсткої ціни (гіперреакції валютного курсу) Р. Дорнбуша. Модель фіксованої ціни Мандела-Флемінга. Монетарна модель гнучкої ціни. Модель балансування портфеля.

Вплив процентних ставок на валютний курс. Баланс процентних ставок. Паритет процентних ставок.

Тема: Платіжний баланс і макроекономічна рівновага

Сутність платіжного балансу та методологія його складання. Структура платіжного балансу. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом і фінансовими інструментами. Зміна офіційних резервів іноземної валюти. Платіжні та розрахункові баланси. Макроекономічна роль платіжного балансу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу.

Теорії платіжного балансу. Неокласичний підхід. Кейнсіанська теорія: агреговані витрати, агрегований випуск, національний дохід. Гранична схильність до імпорту. Монетаристська теорія.

Регулювання платіжного балансу. Валютний курс як засіб регулювання платіжного балансу. Адаптація платіжного балансу в умовах фіксованого валютного курсу. Адаптація платіжного балансу в умовах гнучкого флотингу. Засоби регулювання платіжного балансу.

Основи макроекономічної моделі для відкритої економіки. Основні взаємозв'язки у відкритій економіці. Рахунки національного доходу і національного продукту. Основна тотожність національних рахунків. Рахунки

платіжного балансу. Рахунки грошової системи. Основна тотожність національних рахунків.

Моделі внутрішньої і зовнішньої рівноваги. Діаграма Т. Свона. Модель Р. Манделла. Фактори, що ускладнюють проведення економічної політики. Точки стабільності та способи досягнення внутрішньої і зовнішньої рівноваги у відкритій економіці.

Тема: Моделювання макроекономічної політики у відкритій економіці

Макроекономічна політика у малій відкритій економіці. Внутрішня і зовнішня рівновага при фіксованому валютному курсі. Випадок низької мобільності капіталу. Реакція на грошову експансію за фіксованого валютного курсу. Реакція на фіскальну експансію за фіксованого валютного курсу. Зовнішньоекономічна політика у відкритій економіці в умовах фіксованого валютного курсу. Фіскальна та монетарна експансія у відкритій економіці з гнучким валютним курсом. Протекціоністська зовнішньоекономічна політика у малій відкритій економіці при гнучкому валютному курсі.

Макроекономічна політика у великій відкритій економіці. Грошова експансія за гнучкого валютного курсу і високої мобільності капіталу. Фіскальна експансія при гнучкому валютному курсі і вільному переміщенні капіталу.

Монетаристське моделювання відкритої економіки. Передумови моделі. Рівняння інфляції. Показники реального попиту на гроші. Принцип паритету купівельної спроможності. Загальне рівняння монетаристської моделі відкритої економіки.

Тема: Інтеграція України у світову економіку

Економічний розвиток України в умовах глобальної модернізації. Проблема взаємозв'язку глобального і національного розвитку. Оптимальний закон розвитку країни. Транзитивні національні економіки у глобальному середовищі. Україна і стратегії регіоналізації.

Участь України в інтеграційних об'єднаннях. Членство України в міжнародних валютно-фінансових організаціях. Відносини України з МВФ та Світовим банком. Україна та ЄБРР. Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР).

Шляхи інтеграції України в світову економіку. Альтернативні напрями інтеграції України. Перспективи інтеграції України: європейський вибір країни.

Інноваційний розвиток як спосіб адаптації та інтеграції України в глобальну економіку. Збереження національних конкурентних технологічних переваг. Глобальний інноваційний виклик. Національні інноваційні пріоритети.

3.2. Міжнародні економічні відносини.

Тема: Міжнародні економічні відносини

Світове господарство як єдиний наднаціональний простір. Багатомірність системи світового господарства. Структурна багатомірність та функції. Єдність

світового господарства. Економічна, інституціональна, ресурсна, інформаційна та соціокультурна підсистеми світового господарства. Функціонально-ринкові зв'язки та інституціонально владна керованість світогосподарськими процесами.

Світовий ринок як механізм взаємодії у світовому господарстві. Загальна міжнародна рівновага. Міжнародна рівновага на локальних ринках.

Інтернаціоналізація світової економіки та її форми. Сутність інтернаціоналізації. Транснаціональна спеціалізація. Міжнародна кооперація. Міжнародна інтеграція і регіоналізація. Глобалізація економіки. Системне визначення предмета міжнародної економіки.

Тема: Національні економіки та їх взаємодія

Поняття національної економіки та її основні характеристики. Визначення національної економіки. Національні економічні стандарти. Риси соціокультурної ідентичності. Відкритість національної економіки, критерії відкритості.

Вимір національної економіки в СНР. Реальний сектор національної економіки. Визначення реального сектору. Економічні суб'єкти реального сектору. Основні товарно-грошові потоки в реальному секторі. Зовнішньоекономічні зв'язки економічних суб'єктів реального сектору.

Бюджетний (урядовий) або фіскальний сектор національної економіки. Визначення бюджетного сектору. Економічні суб'єкти бюджетного сектору.

Основні фінансові потоки фіскального сектору. Зовнішньоекономічні зв'язки фіскального сектору.

Грошовий або монетарний сектор національної економіки. Визначення монетарного сектору. Економічні суб'єкти грошового сектору. Основні грошові потоки монетарного сектору. Зовнішньоекономічні зв'язки монетарного сектору.

Тема: Міжнародна економічна діяльність

Зміст міжнародної економічної діяльності. Міжнародні економічні операції та їх види. Реальні міжнародні операції. Фінансові міжнародні операції.

Суб'єкти міжнародної економічної діяльності. Основні типи інституційних одиниць. Юридичні особи (фірми). Фізичні особи (сімейні господарства). Резиденти і нерезиденти.

Угода як форма передачі прав власності у міжнародному обміні. Передача прав власності на фінансові активи.

Середовище діяльності суб'єктів міжнародної економіки. Внутрішнє середовище. Зовнішнє середовище. Основні групи умов зовнішнього середовища: правові, політичні, соціально-економічні, культурно-психологічні.

Тема: Теорія міжнародної торгівлі

Загальний аналіз теорій міжнародної торгівлі. Закон інтернаціоналізації вартості С. Мілля. Теорія Гекшера-Оліна. Показники факторонасиченості та фактороінтенсивності. Теорія специфічних факторів виробництва.

Внутрішньогалузева торгівля: причини обміну. Економічні ефекти та їх розподіл між учасниками обміну.

Стандартна модель зовнішньої торгівлі. Виробничі можливості і відносна пропозиція. Відносні ціни і попит. Зміни умов торгівлі і рівень добробуту. Механізм формування відносних цін.

Сучасні (альтернативні) теорії міжнародної торгівлі. Причини обмеженості класичних теорій. Теорія специфічних факторів виробництва. Теорема взаємного попиту, теорія реверсу факторів виробництва.

Тема: Міжнародний науково-технологічний обмін та ринок інновацій

Сутність міжнародного науково-технологічного обміну та його форми. Сутність та види патентних угод. Особливості сучасної ліцензійної торгівлі.

Вплив технічного прогресу на міжнародну торгівлю. Міжнародний трансфер технологій. Основні форми технологій. Моделі технічного прогресу. Цикл життя товару в міжнародній торгівлі.

Механізми міжнародної передачі технології. Правові форми захисту технології. Форми передачі технології. Торгівля ліцензіями.

Міжнародна інноваційна діяльність. Міжнародний інноваційний процес. Інноваційна економіка. Функції та моделі інноваційної економіки. Національні інноваційні системи.

Зміст, причини виникнення та структура міжнародного ринку інновацій. Проблеми становлення міжнародного ринку інновацій. Критерії виділення ринку інновацій. Інфраструктура міжнародного ринку інновацій.

Тема: Міжнародні розрахунки

Поняття та суб'єкти міжнародних розрахунків. Міжнародні платежі і запис їх підсумків. Міжнародні платежі і платіжний баланс.

Характеристика типів і видів міжнародних розрахунків. Документарний акредитив. Відкличний і безвідкличний акредитив. Документарне інкасо.

Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика. Валютно-фінансові і платіжні умови зовнішньоекономічних угод. Форми міжнародних розрахунків, засоби міжнародних розрахунків. Страхування валютних ризиків.

Механізм міжнародних розрахунків, можливість ризиків. Страхування валютних ризиків.

Роль світових фінансових центрів у міжнародних розрахунках. Основні світові фінансові центри.

Тема: Міжнародна регіональна інтеграція

Сутність і особливості міжнародної регіональної інтеграції. Поетапність розвитку. Нова якість світового господарства. Позитивні наслідки інтеграційних процесів в міжнародній економіці. Ефекти регіональних торговельних угод

Основні принципи та ефекти інтеграції. Митний союз, що підвищує добробут через торгівлю. Зниження добробуту під впливом митного союзу. Статичні та динамічні ефекти. Порівняння впливу ефектів інтеграції на економіку країни.

Фактори міжнародної економічної інтеграції в умовах світогосподарських зв'язків. Механізм міжнародної економічної інтеграції. Транснаціоналізація мікро- і макроекономічних процесів. Об'єкти і суб'єкти міжнародної економічної інтеграції.

Регіональна економічна інтеграція. Північноамериканська регіональна інтеграція. НАФТА, її цілі. Латиноамериканська інтеграція (МЕРКУСОР). Африканська інтеграція (ОАЄ). Східноазіатська (АСЕАН) та тихоазіатська інтеграція (АТЕС).

Роль і місце міжнародної економічної інтеграції у процесі глобалізації. Оцінка ролі міжнародної економічної інтеграції в процесі глобалізації.

Тема: Європейська економічна інтеграція

Моделі інтеграційних угруповань. Сфери і механізм міжнародної економічної інтеграції. Етапи інтеграції. Преференційні торговельні угоди. Зона вільної торгівлі. Митний союз. Спільний ринок. Економічний союз. Політичний союз. Критерії оцінки розвитку кожної моделі.

Європейська економічна інтеграція. Позиції сучасного ЄС у глобальній економіці. Стадії становлення. Процес розширення ЄС. Міжнародне договірне забезпечення. Стратегічні завдання ЄС. Єдиний внутрішній ринок ЄС. Європейські політики. Особливості розширення ЄС 2004 та 2007 років.

Механізми управління ЄС. Цілі, принципи та повноваження ЄС. Органи та інституції ЄС. Європейський парламент. Європейська Рада. Рада ЄС. Комісія ЄС. Спільні фінансові інститути ЄС. Європейський фонд розвитку. Європейський інвестиційний банк. Відносини з третіми країнами.

Тема: Глобалізація економічного розвитку

Теорія економічної глобалізації. Концепція «межі зростання». Планетарно ресурсні обмеження й внутрішні обмеження людства: егоцентризм елітарних країн і ТНК, дезінтеграція людського співтовариства. Концепція «сталого розвитку». Глобальні фактори зростання.

Глобалізація як закономірність світової економіки. Транснаціоналізація економічних явищ. Глобалізованість фінансової сфери. Поява нових механізмів – хеджування і управління ризиками. Роль зростання ТНК. Поява стратегічних альянсів. Суперечливість процесу глобалізації: прогресивні та негативні наслідки

Виміри переваг глобалізації. Вибір країнами оптимальних стратегій економічного розвитку в умовах глобалізації. Регіоналізація як реакція на виклики глобалізації. Цивілізаційні виміри глобальних проблем.

Світові економічні аспекти глобальних проблем. Класифікація глобальних проблем. Проблеми нерівномірності розвитку країн світу. Шляхи мінімізації глобальних проблем. Формування стратегічних альянсів на основі цивілізаційної приналежності. Міждержавне регулювання глобальних проблем.

3.3. Фінанси

Тема: Світовий фінансовий ринок

Світовий фінансовий ринок, його функціональна, інституціональна, валютна та географічна структура. Основні світові фінансові центри та передумови їх формування. Офшорні зони та компанії: особливості функціонування.

Зв'язок міжнародного фінансового ринку з іншими ресурсними ринками. Міжнародна офіційна допомога розвитку. Джерела зовнішнього фінансування країн. Функції світового фінансового ринку.

Міжнародний ринок боргових зобов'язань. Структура кредитного ринку. Боргові джерела міжнародного фінансування. Проблема міжнародної заборгованості. Боргова крива Лаффера.

Міжнародний ринок титулів власності. Структура ринку акцій. Зрілі ринки. Ринки, що розвиваються.

Міжнародний ринок фінансових деривативів. Структура ринку деривативів. Торгівля на біржах. Позабіржова торгівля.

Тема: Міжнародний кредит

Сутність і форми міжнародного кредиту. Класифікація міжнародних кредитів: за призначенням; за формою надання; за характером забезпечення; за термінами дії. Сек'юритизація. Нові форми кредитування: міжнародний лізинг; міжнародний факторинг; міжнародний форфейтинг. Боргові джерела міжнародного фінансування.

Міжчасові виробничі можливості та торгівля. Міжчасова торгівля. Кризи світової заборгованості. Сальдо позичкових операцій або базового трансферту.

Економічні наслідки міжнародного кредитування. Модель часткової рівноваги. Економічні ефекти. Граничний продукт капіталу. Норма доходу на капітал. Структура вигравів і втрат між кредиторами і дебіторами.

Інституціональна структура міжнародного кредитування. Основні суб'єкти. Світові фінансово-кредитні установи. МВФ. Група всесвітнього банку: МБРР, МАР, МФК, БІГА. Банк міжнародних розрахунків. Його структура. Африканський банк розвитку. Азіатський банк розвитку. Європейський банк реконструкції і розвитку. Європейський інвестиційний банк. Європейське економічне співтовариство.

Тема: Світова валютна система та валютний ринок

Сутність і еволюція міжнародної валютної системи. Елементи національної валютної системи. Класифікація міжнародних валютних систем, її еволюція. Регіональні валютні системи. Європейська валютна система.

Вартість валюти, валютні курси та їх режими. Конвертованість валюти. Ступені конвертованості. Паралельний обіг. Пряме та непряме валютне котирування. Крос-курс котирування. Форвардний курс. Номінальний та

реальний валютний курс, фактори впливу на їх формування. Багатосторонній валютний курс. Режими валютних курсів.

Цінні папери і доходи. Поточна вартість цінних паперів. Фактори, що визначають поточну вартість цінних паперів. Зміни кривих доходу. Теорії, що пояснюють форму кривих доходів.

Міжнародні валютні ринки, їх функції та види. Суб'єкти валютного ринку. Класифікація валютних ринків. Створення міжнародного валютного фонду та його сучасна роль. Реформування світової валютної системи: причини та напрями. Ринок похідних валютних інструментів (деривативів). Ринок євровалют: сутність, основні сегменти, особливості.

Шляхи досягнення рівноваги міжнародних платежів при використанні різних моделей валютних ринків. Попит на іноземну валюту. Пропозиція іноземної валюти. Зміна вартості іноземної валюти. Вплив девальвації на стан валютного ринку. Умова Маршала – Лернена. Стабільність валютного ринку. Джей – крива (“J – крива”).

Торгівля валютою та валютні ризики. Інструменти валютного ринку. Форми торгівлі валютою. Арбітраж. Валютні ризики та хеджування. Основні центри торгівлі валютою. Валютні спекуляції. Міжнародна валютна ліквідність.

3.4. Інвестування та фондовий ринок

Тема: Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

Теорія міжнародних інвестицій. Мотиви та рушійні сили міжнародного інвестування. Донори та реципієнти міжнародних інвестицій. Теорія монополістичної конкуренції. Теорія індустріальної організації. Теорія інтернаціоналізації. Електрична теорія. Міжнародна теорія життєвого циклу Раймона Вернона.

Прямі іноземні інвестиції. Цільове призначення. Класифікація іноземних інвестицій. Приналежність капіталу: приватний, державний капітал і капітал міжнародних організацій.

Транснаціональні корпорації, суть, критерії та еволюція. Специфіка та масштаби діяльності ТНК. Вільні економічні зони як інструмент залучення прямих іноземних інвестицій. Міжнародні стратегічні альянси. Цілі створення та особливості функціонування. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі.

Міжнародне виробництво. Спеціалізація виробництва. Види співробітництва в міжнародному виробництві. Країна виробництва та країна походження товару. Роль прямого інвестування в розширенні обсягів міжнародного виробництва.

Міжнародне інвестування в Україні в сучасних умовах. Інвестиційна активність. Режим інвестування. Законодавче забезпечення. Формування сприятливого інвестиційного клімату. Приватизація як інструмент залучення іноземних інвестицій до трансформаційної економіки. Інвестиційний проект.

Тема: Міжнародне портфельне інвестування

Портфельні міжнародні інвестиції. Відмінність від прямих інвестицій. Об'єкти вкладення. Класифікація портфельних інвестицій.

Міжнародний ринок титулів власності. Зрілі ринки. Інші боргові інструменти. Облігації. Депозитарні розписки. Казначейські векселі. Депозитні сертифікати. Банківські акцепти. Фінансові деривативи. Форвард. Опціон. Поточна вартість цінних паперів. Зміни кривих доходу.

Причини зарубіжних портфельних інвестицій. Максимальний прибуток при допустимому рівні ризику. Отримання спекулятивного попиту.

Оцінка обсягів портфельних інвестицій. Поділ за групами: розвинуті країни, країни, що розвиваються та міжнародні організації.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ РІЗНИХ РІВНІВ СКЛАДНОСТІ

Білет складається з 30 тестових завдань трьох рівнів складності та виконується протягом 3 астрономічних годин. Результати письмової роботи вступника оцінюються наступним чином:

правильна відповідь на питання першого рівня складності – 0,5 балів.

правильна відповідь на питання другого рівня складності – 0,8 балів.

правильна відповідь на питання третього рівня складності – 1,0 бал.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

5.1. Міжнародна економіка

1. Савельев С. В., Зварич І. Я. Міжнародна економіка. – 2018.
2. Дикань О. В. Міжнародна економіка. – 2020.
3. Игнатова О. и др. Мировая экономика и международные экономические отношения. Учебник для вузов. – Litres, 2021.
4. Поляков В. В. и др. Мировая экономика и международные экономические отношения. – 2019.
5. Орлова Н. Л. и др. МИРОВАЯ ЭКОНОМИКА И МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ. – 2019.
6. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. В 2-х томах.: пер. с англ.
7. Голіков А. П., Довгаль О. А. Міжнародні економічні відносини: підручник. – 2014.
8. Дахно І. І. Міжнародна торгівля //К.: МАУП,-2003.-426 с. – 2003.

5.2.Міжнародні економічні відносини

1. Игнатова О. и др. Мировая экономика и международные экономические отношения. Учебник для вузов. – Litres, 2021.
2. Поляков В. В. и др. Мировая экономика и международные экономические отношения. – 2019.
3. Білоцерківець В. В. Міжнародна економіка. Підручник / Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін. / За ред. А. О. Задой, В. М. Тарасевича. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
4. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 463 с.
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // Відомості Верховної Ради. 1991. - №29. – 377 с.
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник; 2-ге вид., перероб та доп. / за ред.. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, І. Ю. Сіваченка. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.
7. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / Ред. Л.І. Федулова. – К.: Основа, 2005. – 549 с.
8. Кандиба А.М. Зовнішньоекономічна діяльність / А. М. Кандиба. - К.: Аграрна наука, 2001.-385 с.
9. Киреев А.П. Международная экономика: движение товаров и факторов производства. Учебное пособие для ВУЗов / А. П. Киреев. – М: Международные отношения, 2001. – 416 с.
10. Киреев А.П. Международная экономика: открытая экономика и макроэкономическое программирование. Учебное пособие для ВУЗов / А. П. Киреев. – М: Международные отношения, 2001. – 488 с.
11. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: навчальний посібник / Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, К.І. Ржепішевський. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 676 с.

12. Конвенція про єдиний закон про укладення договорів про міжнародну купівлю-продаж товарів (Гаага).

13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.

14. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» від 21 вересня 2001 р. за N 833/6024.

15. Трусов О. Довідник ЗЕДівця. – 2-ге вид., перероб. і доп./ Трусов О., Рудяк Ю., Голубенко В. – Х.: Фактор, 2008. – 656 с.

16. Фомішин С. В. Правові основи міжнародної економічної діяльності / Фомішин С. В., Шутак І. Д – К.: Кондор, 2009. – 453 с.

17. Фомичев В .И. Международная торговля: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 456 с.

5.3.Фінанси

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.

2. Василик О.Д. Державні фінанси України: [підручник] / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 608 с.

3. Василик О.Д. Теорія фінансів: [підручник] / О.Д. Василик. – К.: НІОС, 2000. – 416 с.

4. Государственные финансы: [учеб. пособ] / В.М.Федосов, Л.Д. Буряк, Д.Д. Бутаков и др; Под ред. В.М. Федосова, С.Я. Огородника и В.М. Суторминой. – К.: Лыбидь, 1991. – 246 с.

5. Єпіфанов А.О. Бюджет і фінансова політика України: [навч. посібник] / А.О. Єпіфанов, І.В. Сало, І.І. Д'яконова. – К.: Наукова думка, 1997. – 302 с.

6. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): [навч. посібник] / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2002. – 240 с.

7. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: [підручник] / А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2004. – 546с.

8. Чернявський О.П. Теорія фінансів / О.П. Чернявський, П.В. Мельнік, В.М. Мельнік. – К.: ДІЯ, 2000. – 235 с.

9. Загорський В.С. Фінанси: [навч. посібник] / /В.С. Загорський, О.Д. Вовчак, І.Г. Благун, І.Р. Чуй. – К.: Знання, 2008. – 247 с.

10. Фінанси: [підручник] / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с.

5.4.Інвестування та фондовий ринок

1. Балацький О.Ф., Теліженко О.М., Соколов М.О. Управління інвестиціями: [Навч. посіб.] – Суми: Університетська книга, 2004.

2. Берзон Н. Формирование инвестиционного климата в экономике// Вопросы экономики. – 2001. - №7.

3. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП «Итем» ЛТД «Юнайтед Лондон Трейд Лимитет», 1995, с.447.
4. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов. Пер с англ. По ред. Л.П. Белых, - М.: Банки и биржи, Юнити – 1997 г.
5. Брігхем Є. Р. Основи фінансового менеджменту. – К.: КП „Вазак”, 1997р.
6. Борщ Л.М., Герасимова С.В. Інвестування: теорія і практика: Навч. Посіб. – 2-ге видання, перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 685 с.
7. Гольцберг М.А., Хасан-Бек Ц.М. Основы финансового инвестирования. – К.: 1995.
8. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. Інвестування: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 452с.
9. Ковальов В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. – М.: Финансы и статистика, 2001 г.
10. Загородній А.Г., Стадницький Ю.І. Менеджмент реальних інвестицій. – К.: Знання, 2000. – 209 с.
11. Лимитовский М.А. Основы оценки финансовых решений. М.: ООО ИКК «Дакка», 2001.
12. Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – с.320.
13. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: [Навчальний посібник]. – К.: ЦНЛ, 2009. – 472с.
14. Мертенс А. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. – К.: Киев. Инвест. Агенство, 1997.
15. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні. К.: Лібра, 1998.
16. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра 2002.
17. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз. Підручник. К.: КНЕУ, 2003. – 350 с.
18. Рогожин П.С., Гойко А.Ф. Економіка будівельних організацій. – К.: Скарби, 2001.
19. Савчук В.П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов. – Учебное пособие. – Киев: Абсолют-В, 1999. – 304 с.
20. Тьюлз Р., Бриздли З., Тьюлз Т. Фондовый рынок: Пер с англ. – М.: Инфа-М
21. Управление инвестициями: В 2-х томах. Т.1 В.В. Шеремет, В.М. Павлюченко.
22. Финансовое управление фирмой. В.И. Терехин, С.В. Моисеев, Д.В. Терехин, С.Н. Цыганов, под ред. Терехина В.И. – М.: ОАО «Издательство Экономика», 1998.
23. Хрущ Н.А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії та технології. – Хмельницький: ХНУ, 2004.
24. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции. Пер. с англ. – М., Инфра-М, 1999.
25. Щукін Б.М. Інвестування: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2004.

26. Янковський К.П. «Організація інвестиційної та інноваційної діяльності»: Учебне посібня. – СПб: Пітер, 2001.